

РЕЧНА ФЛОТИЛА У АПРИЛСКОМ РАТУ ПОДВИГ КРАЉЕВСКОГ БРОДА „ДРАВА”

поручник фрегате Драган Спасојевић*

Највеће херојство припадника Речне флотиле у одбрани отаџбине у Априлском рату 1941. године показала је посада Краљевског брода „Драва”, са командантом поручником бојног брода прве класе Александром Берићем на челу, који је, не желећи да напусти свој брод, у ставу мирно и поздрављајући морнаричку ратну заставу, потонуо заједно са њим

„Драва се не предаје”, непрестано је емитна порука из радио-кабине речног монитора „Драва”. Одлучни у борби до последњег чланови посаде испунили су завет да брод неће предати у руке окупатору. Верни заклетви до краја оставили су у наслеђе светао пример часне и праведне борбе за слободу отаџбине са реке. Пркосни монитор „Драва” изводио је борбена дејства и извршавао додељене задатке, наносећи непријатељу осетне губитке све до коначног обрачуна у зору 12. априла 1941, када је, након полу-часовне неравноправне борбе против немачких авиона и погибије већине чланова посаде, потонуо на 1.287. километру пловног пута реке Дунав.

Аутор ради у Речној флотили

ПОД КОМАНДОМ НОВОГ КОМАНДАНТА

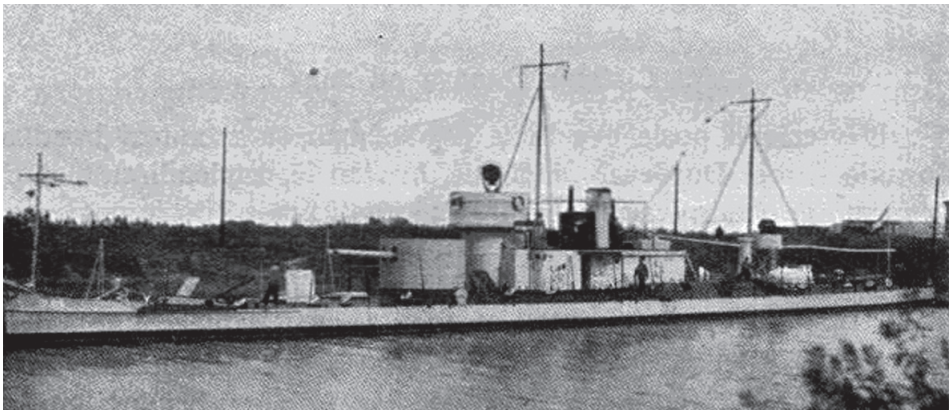
Кишовито и суморно јесење јутро 8. децембра 1940. донело је младом официру Краљевске морнарице вест о прекоманди са Јадрана на Дунав. У року од три дана по пријему наредбе о прекоманди поручник бојног брода прве класе Александар Берић морао је да се опрости од супруге Вере и петогодишњег сина Ивана и јави на нову дужност. Поздрављајући се од мужа и оца, нису ни слутили да ће то бити њихов последњи заједнички поздрав, последњи пољупци и загрљаји.

Наредба о прекоманди одвојила је поручник бојног брода од две највеће љубави породице и мора, премештен је са места командира 2. чете Команде подводног оружја и постављен на дужност команданта Краљевског брода „Драва“. Примопредаја дужности између поручника бојног брода Михаила Кораћа и Александра Берића извршена је прво административно у Новом Саду, а затим и званично у Текији 12. децембра 1940, пред постројеном посадом, како је то било прописано правилом бродске службе.

Са новим командантом посада брода прославила је Светог Николу, традиционалну славу и заштитника свих помораца, бродара и путника. Уочи славе организован је пријем за мештане Текије, а хор од петнаест чланова посаде отпевао је неколико морнарских песама.

Након десет дана од примопредаје дужности брод је први пут заплочио под командом новог команданта, испловивши из Текије 23. децембра 1940. на задатак пребазирања у београдску луку, јер је Дунав почео да леди. После дводневне пловидбе „Драва“ је упловила на вез бродоградилшта у Бежанијском зимовнику.

У освит нове 1941. године развој догађаја у подељеној Европи и Краљевини Југославији најављивао је тежак период, јер се спремао најразорнији рат које човечанство још није доживело. Носталгија за породицом и бројне непознанице на новој дужности мучиле су команданта „Драве“. Пред поручником бојног брода нашао се велики изазов службе на реци, која се умногоме разликовала од оне на мору, због чега је проводио доста времена над картом Дунава, упознавајући његове карактеристике и пловне путеве.

Монитор „Драва“

Док се „Драва” налазила у зимовнику дошло је до одређених кадровских промена: на дужност првог официра постављен је поручник бојног брода друге класе Бруно Шегвић, а на место бродског официра поручник фрегате Сулејман Шековић. Међутим, брод није био пуњен до пуног бројног стања. Боравак на везу у зимским месецима искоришћен је да се реализују ремонтни радови на погонским машинама и наоружању. Иако је на предњој топовској куполи монтиран противавионски митраљез, артиљеријски бродски одред мањкао је искуснијим артиљерцима.

Како би боље упознао посаду командант је градио мишљење о сваком члану посаде прелиставајући њихова досијеа и разговарајући са свима понаособ. Новоукрајци морнари се као по правилу на броду брзо здруже, јер у скученим бродским просторијама нема места за скривање особина личности, одмах се прелази на непосредност и искреност, тако да се након само неколико дана покаже ко је какав. Команданта Берића одликовале су сталоженост и строгаћа, али преданост послу и истанчан осећај за правдољубивост и правичност преовладавали су његовим карактером. Захваљујући отворености и израженој искрености млади официр је за кратко време стекао поштовање свих и постао омиљен међу посадом.

Након двомесечног боравка у зимовнику, крајем фебруара „Драва” је пребазирана за Нови Сад, али је већ првих дана марта 1941. године, након снабдевања горивом и муницијом, упућена према Ердуту, на обезбеђење Богојевског моста. Боравила је на десној обали Дунава, између Ердута и Богојевског моста, на 1.368. километру пловног пута. Најинтензивнија обука изводила се са артиљерцима, увежбавало се највише на противавионским топовима и митраљезима, јер је према процени броду највећа опасност претила из ваздуха.

У поподневним сатима 26. марта 1941. на Краљевски монитор „Драва” дошао је командант Речне флотиле капетан бојног брода Едгар Ангели ради информисања о стању и разговора са официрима. Том приликом командант „Драве” поновио је захтеве према претпостављеној команди за доставом шема минских препрека, попуну посаде артиљерцима и нарочито захтев за хитну монтажу штитника за митраљезе, јер су послуге на топовској кули биле потпуно незаштићене. Непријатно изненађен Ангелијевим циничним осмесицама на постављене захтеве и још више опаском да ће „док петорица погину рат већ бити завршен”, поручник бојног брода посумњао је у патриотска осећања свог претпостављеног.

Током мартовских протеста широм земље против приступања Тројном пакту југословенска посада Краљевског брода „Драва” добила је наређење да исплови из Ердута за Бездан. Тада је било сасвим очигледно да је рат неизбежан. Касно поподне 27. марта 1941. монитор је испловио из Ердута ка Бездану и усидрио се 200 метара низводно од царинског пристана, на 1.425. километру пловног пута реке Дунав. Тада су извршене последње припреме за довођење брода у највиши степен приправности и спремности за борбу. Формацијом је било предвиђено 90 формацијских места, а на броду је почетком рата до пуног бројног стања недостајало осам чланова посаде.

БРОД СПРЕМАН ЗА БОРБУ

„Драва” је од 2. априла 1941. била спремна за борбу, улази у унутрашње бродске просторије били су демонтирани, постављени су панцирни поклопци. Бродска ограда била је скинута, а по палуби су биле монтиране и запоседнуте митраљеске борбене станице. Монитор је својим доласком у Бездан и патролирањем пружио потребну заштиту према граници, контролисао је пловне и друге објекте дуж обале, јер су активности извиђачких снага непријатеља биле све учесталије. То се нарочито односило на изузетно појачано непријатељско извиђање из ваздуха, због чега је брод непрестано мењао своју позицију, а у току ноћи између 4. и 5. априла 1941. наређено је маскирање брода и промена веза уз десну обалу реке у густу врбак на 1.427. километру пловног пута. Захваљујући предузетим мерама и успешно маскирању непријатељ није успео да утврди позицију брода.

Радио-телеграфиста је у четири часа ујутру 6. априла 1941. примио отворени телеграм, који је гласио: „Рат је почео. Поступите по наређењу.” По пријему телеграма командант брода наредио је узбуну и на збору саопштио посади да се земља налази у ратном стању и да је њихов примарни задатак спречавање уласка непријатељских бродова и пружање артиљеријске подршке копненим снагама у захвату реке.

Прва борбена дејства Краљевског брода „Драва” отпочела су око девет часова 6. априла 1941, када је непријатељски извиђачки авион отворио митраљеску ватру, након чега су се интензивирали напади из ваздуха у ниском лету. Командант је вешто примењивао тактику мењања позиције брода након сваког напада, тако да су авиони, који

су долетали из правца Мохача, све чешће испаливали рафале насумице уз обалу.

Увежбаност и прецизност артиљераца са Краљевског монитора „Драва“ доказала се у пракси. Погођени дејствима бродског противавионског оружја многи непријатељски авиони су маневрисали и повлачили се, што је било видљиво по црном трагу који су остављали за собом. Приликом борбе са непријатељским авионима долазило је до застоја на противавионским митраљезима, након чега је муниција премерена и установљено да се у сваком оквиру налази по један метак већег калибра од прописаног. Неисправност муниције откривена је и код других оруђа.

Комуникација брода са Командом Речне флотиле у Новом Саду прекинута је 8. априла 1941, а веза није могла да се успостави ни са Командом Морнарице, нити Осигељском дивизијом, са којом је „Драва“ требало да садејствује. У намери да настави пружање отпора посаду није поколебала издаја Хрватске, која се прогласила државом, ни неповољне вести са фронта, нити појава петоколониша, који су наводили нападе авијације преко ручних радио-станица, јављајући позицију брода и кретање копнених трупа.

Упркос лошем стању на војиштима Краљевине Југославије, посада је све своје потенцијале усмерила и подредила успешном извршењу постављених задатака. „Драва“ се ноћу 10. априла 1941. пребазирала на леву обалу Дунава у Бездан, на вез у царинском пристаништу. Са ове позиције наредног дана, током јутарњих часова, пружила је подршку за пребацивање копнених трупа из Батине у Бездан, заустављајући баражном ватром налете авиона, приликом којих су два уништена, а многи претрпели знатна оштећења. Пребацивање трупа отпочело је у зору 11. априла 1941, скелама које су вукли моторни чамци, а већ око шест часова отпочео је ваздушни напад на скеле у току превозења војника. Монитор „Драва“ је током читавог дана дејствовао јаком заштитном ватром по непријатељским авионима, који су се обрушавали и изводили ударе из ваздуха по скелском месту прелаза.

Како су напади авиона били без успеха, у спречавању пребацивања копнених јединица непријатељ је ангажовао речне снаге. Са осматрачке станице, коју је командант „Драве“ првих дана рата успоставио на брегу северно од Батине, стигао је извештај о покрету групе од четири мађарска патролна брода, који су имали задатак да онемогуће форсирање реке и попречна превозења јединица југо-

словенске краљевске војске. Када су бродови дошли близу границе, са речног монитора „Драва” отворена је снажна ватра. Артиљеријски бој трајао је око пола сата, а осматрачи су пратили пловидбу непријатељских бродова и преко станице уговореним сигналимa кориговали ватру. Вођене коректуром са осматрачнице гранате погађале су циљеве и брзо приморале мађарске бродове да окрену у противкурс, а посада је узвицима „Ура” прославила још једну добијену битку.

Уверен у процени да непријатељски авиони полећу са неког аеродрома у близини границе, након артиљеријског боја вођеног против мађарских бродова командант Берић донео је одлуку да бомбардује аеродром код Мохача. Извиђачу изнад Батине, на успостављеној осматрачкој станици са које је осматрана река до мађарске границе, издао је наређење да коригује артиљеријску ватру. Након извршеног прорачуна у 16 часова 11. априла 1941. монитор „Драва” запловио је уз Дунав и отворио артиљеријску ватру из својих тешких топова, како је посада звала своје топове калибра 120 mm. Испалено је више од тридесет плотуна, између 150 и 180 граната, а извиђачи су светлосним сигналимa јављали да гранате погађају циљ. Након повратка на монитор бродски официр поручник фрегате Сулејман Шеховић, који је био послат са брода ради управљања радом на осматрачници и коректуре артиљеријске ватре, потврдио је успешност гранатирања и рапортирао команданту да су најмање четири авиона потпуно уништена током напада. Напад је постигао циљ и авиони више нису полетали са тог аеродрома, а код посаде се створило изузетно осећање поноса на постигнути успех, али је предах од борби био краткотрајан.

Посада брода информисана је о вестима из земље захваљујући бродској радио-станици све до момента када је сигнал угашен, али су новости најалост биле неповољне. Брод је надаље о новостима слушао са фреквенције непријатељске пропагандне станице „Донау”, која је јављала да су агресорске трупе напредовале на свим фронтовима, да је непријатељ заузео целу Војводину и да је југословенска војска у расулу. Након саветовања са својим официрима командант Берић донео је одлуку, коју је на сазваном збору саопштио постројеној посади: „По вестима које сам примио, изгледа да губимо на свим фронтовима. Хрватска ствара независну државу, међу вама има Срба, Хрвата, Словенаца, Мађара и Немаца... и многимa ће бити тешко да се сутра боре против својих сународника. Не знам шта нам доноси сутрашњи дан и да ли ћемо уопште остати живи. Ја сам брод примио и нећу га предати непријатељу у руке. Ко од вас хоће са брода, може ићи, разре-

шавам га заклетве”. Након тих речи настала је мукла тишина са много међусобних упитних погледа, а очи многих су биле упрте на наредника машинске струке Карла Банауха, који је по националности био Немац¹ али се први изјаснио да остаје. Након пола сата које је командант дао посади да свако за себе одлучи, пет морнара ипак се пријавило да желе да оду својим кућама. Били су то момци, по националности Мађари и Немци, родом из села из околине Бездана и Батине, које је командант допустио да напусте брод и оду својим кућама, једино су морали да са својих капа скину морнарску врпцу са натписом „Кр. брод Драва”.

„ДРАВА СЕ НЕ ПРЕДАЈЕ”

Наредба претпостављене команде од 11. априла 1941. о повлачењу бродова Речне флотиле ка Београду није стигла до монитора „Драва”. Иако није примио наређење о пребазирању, командант монитора је добро проценио ситуацију и издао следећу заповест: „Испловити за Нови Сад. У случају да је град пао у руке непријатеља, домоћи се Фрушке горе. По искрцавању посаде „Драву” потпуно уништити, да је непријатељ не би користио...”. Након ове наредбе уништени су сви пловни објекти у сектору пристаништа Бездан, како не би пали у руке окупатору.

Поручник бојног брода прве класе Александар Берић, јунак Априлског рата

¹ У свом писаном сећању које је дао Речној флотили он каже: „Због мог презимена многи су мислили да сам ја Немац. Моја мајка Клементина рођена је у Горици, а отац у Моравској. Ја сам рођен у Трсту 1919. године, па сам о југословенству и историји југословенских народа све научио у Поморској машинској школи у Кумбору. Моји су преселили у Земун кад сам имао неколико месеци. Ја сам се целог живота осећао као Југословен”.

Са бродског радија на свим фреквенцијама поново је емитована порука: „Драва се не предаје”. Заповест за пловидбу прочитана је око 22 часа 11. априла 1941. и након тога монитор је запловио ка Новом Саду, теглећи са собом два моторна чамца. На броду се налазило 77 чланова посаде, један војник стражар са девет минера из минерско-баражне групе, који су укrcани у Бездану. Просечна старост посаде износила је око 23 године, а красило ју је велико самопоуздање и поверење у свог команданта и одлучност да бране отаџбину.

Команданта је пре испловљења мучило страшно питање везано за позиције постављених минских поља, чији планови му никада нису достављени, а без којих је пловидба низводно била веома ризична. У вођењу брода команданту је помогао први кормилар, који је био одличан познавалац пловног пута у том делу Дунава и вешто користио висок водостај избегавајући места где би могле бити постављене минске препреке.

Пловидба од Бездана до Богојевског моста текла је неометано. Време је било облачно са повременим снегом, а ноћ изузетно хладна, због чега је посада била зимски обучена. Бродом је управљао први крмар Никола Чучковић, пловећи уз обалу, јер је пловни пут био миниран.

Око три часа после поноћи 12. априла 1941. брод се зауставио испред порушеног моста код Богојева, чије су рушевине запречиле пловни пут. Командант је упутио првог официра поручника бојног брода друге класе Бруна Шегвића и кормилара Николу Чучковића, са још једним подофициром и морнаром, да пронађу пролаз за брод. Група је упућена моторним чамцем и извршила преглед и потребна премеравања, а експлозивом су одстранили траверсу која је штрчала из воде и омогућили броду безбедан пролазак.

Задржавање око прављења пролаза кроз разрушени мост трајало је око сат и по, а то је бродски официр машински потпоручник Љубо Аничич искористио да другим моторним чамцем, са још два поднаредника, артиљерцом Хреном и телеграфистом Божићем, и четири морнара дезертира са брода у правцу Ердута.

У време задржавања брода укrcано је још седам минера из Прве минерско-баражне групе, који су се повукли из Апатина испред непријатеља. Након завршеног рада на уклањању препреке монитор је наставио вожњу низводно. Међутим, експлозија којом су уклоњени елементи моста разоткрило је позицију и присутност брода на том рејону Дунава, који је након бомбардовања мохачког аеродрома постао приоритетни циљ на подунавском делу југословенског војишта.

ОДСУТНА БИТКА КОД ЧЕЛАРЕВА

Непријатељ је недуго после експлозије обавештен о позицији брода у рејону Богојева, а ведро јутро 12. априла 1941. омогућило им је добро извиђање из ваздуха. Већ око седам часова појавио се немачки извиђачки авион и приметио пркосни југословенски монитор, који је пловио низводно под морнаричком ратном заставом, у стању приправности „пооштрене страже”. По наиласку противничке извиђачке летелице на Краљевском броду „Драва” наређен је сигнал „брод на борбу”, а убрзо су се из правца севера појавиле четири групе од по три немачка авиона типа јункерс Ју-87 „штука”. Авиони су кружили у широком кругу изнад брода, а потом кренули у нападе засипајући „Драву” митраљеским мецима и бомбама. Тактичким поступком напада у обрушавању бомбардери су стварали карактеристичан завијајући звук ваздушне сирене и испуштали свој смртоносни товар на брод, који је маневрисао „цик-цак” курсевима.

Брод је на први налет одговорио ураганском заштитном ватром са бродских топова и митраљеза, а по палуби су као киша пљуштали авионски рафали. Првобитни напади извођени су из правца прамца и са велике висине, а на брод је бачено преко тридесет авио-бомби и испалено небројено митраљеских зрна. Неколико бомби пало је на брод и поред њега, али без озбиљнијих оштећења и последица. Авиони су, „вадећи” се из обрушавања, настављали да лете на релативно малим висинама са које су отварали ватру из својих митраљеза.

Другим налетом „штуке” су промениле тактику и почеле ризичније да нападају са мањих висина и са бочних страна, што је резултовало повољнијом позицијом за бродске митраљесце. Оборени су први, трећи и шести авион из формације друге групе и сви су се сурвали у Дунав. Једна „штука” погођена је у току увођења у обрушавање и сва у пламену тешко оштећена, остављајући за собом црни траг од дима, одлетела према Бачкој у правцу места Гложањ где је принудно слетела.

„Драва” је наставила да вози цикл-цак курсевима, али на том месту Дунав је био веома узан, па је маневрисање бродом било отежано и мање успешно. Снажна противавионска ватра проредила је налете авиона, али погибијом многих артиљераца бивала је све слабија. Од бомбе која је погодила крмени део по левом боку дошло је до продора воде у машински простор, што је изазвало престанак рада мотора и брод се није могао више кретати. Када је започео трећи

напад одбрана је била знатно ослабљена, а тешко оштећени монитор претворио се у лаку мету и почео крменим делом да тоне. На сваком делу палубе лежали су мртви и тешко рањени чланови посаде.

У фаталном трећем ваздушном налету укупно шест бомби погодило је брод, прво су се погоци ређали по прамцу, затим по левом боку и на крају у десни бок. Прва бомба пала је између куполе и тешког митраљеза, од чијег дејства је погинула група послужилаца топова док су доносили муницију, док је друга погодила прамчану морнарску просторију и убила десетак морнара и укрцане минере и војника пешадинца. Једна од експлозија оштетила је средишњи део левог бока брода, што је изазвало продор воде у унутрашње бродске просторије подофицира машинске струке.

Сваке године на дан и на месту потонућа монитора „Драве“ припадници Речне флотиле, у присуству унука Александре и Биљане и поштовалаца храбре посаде, полагају венац

Тридесет минута трајала је агонија посаде у неравноправној борби брода против ескадриле немачких авиона. Посада није напустила брод, већ се повлачила према тада још непотопљеном прамчаном делу, све до момента када је командант наредио његово напуштање. Тачно у осам часова 12. априла 1941. исписана је последња реченица у бродском дневнику, након чега је монитор „Драва“ потонуо на 1.287. километру пловног пута реке Дунав. Командант Бериф поступио је по неписаном поморском правилу „да капетан тоне са својим бродом“, остао је на броду до последњег тренутка и заједно са њим

отишао на дно реке, поделивши тако херојску судбину брода и његове јуначке посаде. На броду је уз команданта погинуло 75 његових сабораца и укрцаних лица.

Дан након одсутног боја лакше рањени преживели са монитора „Драва” отишли су до места где је потопљен њихов брод. На 1.287. километру пловног пута, ближе десној обали реке Дунава, из воде је вирио јарбол са којег је и даље пркосно вијорила заставица југословенске Краљевске морнарице, морнаричка ратна заставица Краљевског брода „Драва”.

ХЕРОЈИ СА „ДРАВЕ”

Својим храбрим држањем посада је учинила велики подвиг. Тешку судбину речног монитора „Драва” преживело је само десет чланова: наредници Раде Милојевић, Карло Банаух, Милоје Милојевић, Иван Ковачић, Милош Муњас, Иван Доратић, поднаредници Мирослав Шурдиловић, Милисав Мојсилов, Лео Пинтарић и морнари Каменко Петров и Тодор Скерлетовић, који су у својим исповестима и казивањима пренели голготу Краљевског брода „Драва” и његове херојске посаде.

Карло Банаух и Мирослав Шурдиловић, пријатељи до краја живота, својим сећањима оживели су догађаје који данас надахњују припаднике Речне флотиле

У изјави о преживљеној голготи артиљеријски поднаредник Мирослав Шурдиловић сведочио је о херојству свога команданта: „Гледам према ‘Драви’ и на њој стоји командант Берић, а наша се застава вијори. Одлучио је да сконча са својим пркосним бродом. Последње шта сам видео био је командант Берић како поздравља заставу, због обилне крварења изгубио сам свест”. Када би говорио о подвигу монитора „Драва” и његове јуначке посаде поднаредник Шурдиловић би увек из пијетета пре тога устао и у стојећем ставу приповедао о својим погинулим саборцима и ратним данима на броду.

Из доступних података и извештаја учесника Априлског рата са краљевског монитора поуздано се може тврдити да је „Драва” током извршења седмодневних борбених дејстава оборила десет (три авиона типа јункерс Ју-87 штука и седам авиона ловаца типа месершмит Ме-109) и оштетила дванаест непријатељских авиона (не рачунајући непотврђене резултате бомбардовања мохачког аеродрома) и два патролна брода. Након годину дана брод су из Дунава извадили Мађари и отеглили за Будимпешту, али је судбина славног монитора као ратног брода остала запечаћена последњим окршајем под југословенском морнаричком заставом.

ЈУНАК РЕЧНЕ ФЛОТИЛЕ И АПРИЛСКОГ РАТА

Поручник бојног брода прве класе Александар Берић рођен је 13. јуна 1906. у Новом Бечеју. Поморску војну академију (III класа) завршио је на Видовдан 28. јуна 1928. у Дубровнику и унапређен у чин поручника корвете. У списку активних официра Краљевске морнарице из 1937. године и досијеу персоналних података уписана су му усавшавања и специјалности: торпедно-минерски курс и курс за бојне отрове завршио је у Минерској команди 1932, а обавештајни курс у Обавештајном одељењу Главног ђенералштаба 1939. године.

Током службе обављао је следеће дужности: други официр на Краљевском броду „Сокол” била је прва дужност од 22. јула 1928. до 11. јануара 1929; први официр на Краљевском борбеном чамцу „Ускок” од 12. јануара 1929. до 4. јула 1929; помоћник официра страже на Краљевском броду „Далмација” од 5. јула 1929. до 18. августа 1929; старешина и наставник наредничког курса бродарске гране и курса ђака наутичара у Бродарској подофицирској школи од 19. августа 1929. до 29. октобра 1931; слушалац Официрског минерско-торпедног курса у Минерској команди од 30. октобра 1931. до 19. јула

1932; први официр на Краљевској торпиљарки „Т-1” од 20. јула 1932. до 9. маја 1933; на служби у Војнопоморском одељењу Команде Поморског арсенала од 10. маја 1933. до 19. новембра 1933; командант Краљевског борбеног чамца „Четник” од 20. новембра 1933. до 11. октобра 1934; на служби у Оперативном одсеку Поморске обалске команде од 12. октобра 1934. до 1. октобра 1936; класни старешина питамаца у Машинској школи Морнарице од 2. октобра 1936. до 26. септембра 1938; командант брода „Малинска” од 27. септембра 1938. до 6. децембра 1939; командир Помоћне чете Поморске одбране Селце од 7. децембра 1939. до 4. јануара 1940; командир Друге чете Команде подводног оружја од 5. јануара 1940. до 11. децембра 1940; командант Краљевског брода „Драва” од 12. децембра 1940. до 12. априла 1941. године.

На гробу у Белегишу и испред спомен-собе Речне флотиле постављене су бисте хероја Априлског рата

Положио је војничку заклетву усмено 10. октобра 1934. у Морнаричкој извидничкој команди у Шибенику, а писмену заклетву предао команданту Поморске обалске команде 13. новембра 1934. године. Током војничке каријере одликован је Златном медаљом за ревносну службу 23. новембра 1932. и Медаљом за војничке врлине 30. јуна 1934, док су му постхумно додељена два признања: Орден Карађорђевог звезда са мачевима IV степена (јула 1942. године) и Медаља части (априла 2002. године).

Поносито је стајао и остао на палуби свог брода до последњег тренутка, извршио је часно командантску дужност. Поздрављајући ратну заставу отишао је у незаборав, у бесмртне воде славе и сећања на хероја отаџбине. Бранећи официрску част и положену заклетву исписао је златним словима најсветлије странице у историји Речне флотиле и Краљевске морнарице. У подвижничкој борби за слободу отаџбине дао је свој живот и потврдио неписано поморачко правило да командант тоне са својим бродом.

„Био је то велики, племенити, храбар, строг али поштен човек, командант и ратник“, говорили су за свог команданта јунаци са „Драве“.

Тело Александра Берића пронашли су дан након погибије мештани села Белегиш, 90 километара низводно од потонућа брода и сачували га на месном гробљу, где и данас почива.

У холу испред спомен-собе Речне флотиле налази се витрина посвећена монитору „Драва“ и његовој посади

Литература

1. Антон Симовић, *Речне ратне флотиле*, Поморска библиотека Морнаричког гласника, свеска 6, Београд, 1954.
2. Бошко Антић, *Историја ратовања на рекама* (фељтон), Весник ББП.
3. Војнопоморска историја, Државни секретаријат за народну одбрану, Београд, 1968.
4. Младен Икица, *Ратна морнарица бивше Југославије у рату 1941. године*, Морнарички гласник 6/1952.
5. Драган Спасојевић, *Срби на рекама: Херојска одбрана* (фељтон), „Одбрана” – магазин Министарства одбране Србије (бр. 119), Медија центар „Одбрана”, Београд, 2010.
6. Иван Матовић, *Верни отаџбини и позиву*, Новинско-издавачки центар „Војска”, Београд, 2004.
7. Карло Банаух (сведочење), Архивска грађа Речне ратне флотиле
8. Радиша Савић, *Дејства на пловним рекама у НОР*, Поморска библиотека Морнаричког гласника, свеска 28, Београд, 1977.
9. Монографија Речне флотиле *Век војних речних јединица у Србији*, Бошко Антић и Драган Спасојевић, Рукопис 2015.
10. Тома Јошановић, *Хероји априлског рата – Ратни подвиг монитора „Драва”* (фељтон), „Аеромагазин”, јул–септембар 1998.

Драва на везу на ушћу Саве

